

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 571

Yozgat Milletvekili Lutfullah Kayalar ve 59 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Abdurrahman N. Kara'a ve 9 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Namık K. Şentürk ve 8 Arkadaşının, Kars Milletvekili Ömer Kuşhan ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil ve 5 Arkadaşının, 29.8.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/445, 2/13, 2/301, 2/307, 2/398, 2/401)

TBMM Anavatan Partisi

Grup Başkanlığı

Tarih : 5.5.1987

Sayı : 11-87/159

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, ve Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçeli olarak ilişikte sunulmuştur.

Gereği için arz olunur.

Lutfullah Kayalar
Yozgatİlker Tuncay
ÇankırıCengiz Tuncer
KayseriCevdet Karakurt
DiyarbakırHayrettin Elmas
İstanbulİsmail Üğdül
EdirneSaffet Sakarya
ÇankırıKemal İğrek
BursaN. Oğuzhan Artukoğlu
Burdurİsmail Dayı
BalıkesirErcüment Konukman
İstanbulMustafa Taşar
GaziantepPertev Aşçıoğlu
ZonguldakGöksel Kalaycıoğlu
AnkaraEyüp Aşık
TrabzonMehmet Özalp
AydınHakkı Artukarslan
BingölMehmet Topaç
Uşakİlhan Aküzüm
KarsMustafa Demir
ŞanlıurfaRıza Tekin
Siirt

<i>Reşit Ülker</i> İstanbul	<i>Aydın Baran</i> Süirt	<i>Cemal Özbilen</i> Kırklareli
<i>Metin Gürdere</i> Tokat	<i>Mümtaz Özkök</i> Sakarya	<i>Aycan Çakıroğulları</i> Denizli
<i>Fuat Öztekin</i> Bolu	<i>Ali Rifıkı Atasever</i> Tekirdağ	<i>Nabi Poyraz</i> Ordu
<i>Mahmut Sönmez</i> Bingöl	<i>Beşir Çelebioğlu</i> Mardin	<i>İlhami Kösem</i> Malatya
<i>Yılmaz Hocaoğlu</i> Adana	<i>Hüseyin Şen</i> Artvin	<i>Talat Sargın</i> Tokat
<i>Ali Topçuoğlu</i> Kahramanmaraş	<i>Umur Akarca</i> Muğla	<i>Alpaslan Pehlivanlı</i> Ankara
<i>İhsan Nuri Topkaya</i> Ordu	<i>Işıl原因 Saygın</i> İzmir	<i>Şerafettin Toktaş</i> Balıkesir
<i>Mustafa Kılıçarslan</i> Sakarya	<i>Mekin Sarıoğlu</i> Manisa	<i>Burhan Kara</i> Giresun
<i>Mustafa Balcılar</i> Eskişehir	<i>Sadettin Ağacık</i> Kastamonu	<i>Bahri Karakeçili</i> Şanlıurfa
<i>Sabri Keskin</i> Kastamonu	<i>İlyas Aktaş</i> Samsun	<i>Osman Nuri Akyol</i> Kocaeli
<i>Alaattin Fırat</i> Muş	<i>Naci Taşel</i> Elazığ	<i>Nihat Akpak</i> Sakarya
<i>Rüştü Kâzım Yücelen</i> İçel	<i>Timur Çınar</i> Manisa	<i>Ata Aksu</i> Gaziantep
<i>Yaşar Albayrak</i> İstanbul	<i>Fahrettin Kurt</i> Trabzon	<i>Ayhan Sakallıoğlu</i> Sakarya

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere 29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası gereğince muhtarlar, 100 gösterge rakamının yürürlükteki katsayı ile çarpılmasından çıkan miktar üzerinden temsil ödeneği almaktadırlar.

Bugün muhtarlar 150'nin üzerinde ilmuhaber düzenleme durumundadırlar. Bunların % 95'i kamu görevi ile ilgilidir. Bu kadar çeşit ve yoğun iş hacmi içerisinde muhtarların giderleri de son derece artmış bulunmaktadır. Bir muhtarlık makam odası bulunmayan köylerde bu görev muhtar olan kişinin genellikle evinde sürdürülmekte ve kabil masrafların büyük bir kısmı da haliyle muhtarın kendi imkânlarıyla karşılanmaya çalışılmaktadır. Artan iş hacmi ve trafiği dikkate alındığında muhtarlara masrafları için verilen temsil ödeneği çok çözü kalmakta ve bu masrafların büyük bir kısmını kendi cebinden karşılama durumunda kalmaktadırlar.

Diğer taraftan aynı kanun gereğince muhtarlar Bağ - Kur kapsamında bulunmaktadır. Ve Bağ - Kur primlerini de yukarıda değindiğimiz çözü miktardan karşılamak durumundadırlar.

Yine son mevzuat değişikliklerinden sonra sağlık primi ödemek durumunda olan muhtarlar bu sağlık primlerini de bahis konusu 100 göstergenin mevcut katsayı ile çarpılması sonucu çıkan miktardan karşılamak zorundadırlar. Yani Bağ - Kur primleri ile sağlık primlerinin tutarı esasen ortalama 10 bin lirayı geçmektedir. Bu miktar ise muhtarın temsil ödeneğini büyük bir meblağ üstünde olmaktadır.

Bunun dışında yukarıda da belirtildiği gibi artan çok yoğun iş hacmi nedeniyle Bucak, İlçe ve İl merkezlerine veya Jandarma Karakollarına sürekli gidilip gelindiği malumdur. Bunlarla ilgili yol, konaklama ve yiyecek giderlerinin mevcut temsil giderleriyle karşılanması imkânsız hale gelmiştir. Bu imkânsızlıklar nedeniyle de yetişmiş muhtarların bir çoğu bu işe gönüllü talip olmama durumundadırlar. Oysa kanunun ilk şekline temel maksat köylerde ve mahallelerde yetişmiş insanların bu işe gönüllü olmaları hedeflenmişti.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle çok önemli bir kamu görevini yürüten muhtarların mali açıdan kısmen olsun rahatlığa kavuşturulması gerekmektedir. Teklifimiz bu maksatla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Teklifin birinci maddesi ile halen köy muhtarları için yürürlükte olan 100 gösterge rakamlı temsil ödeneği 500 gösterge rakamına çıkarılmaktadır.

İkinci madde ile de yine 100 olarak yürürlükte bulunan şehir ve kasaba muhtarlık ödeneği gösterge rakamı 500 gösterge rakamına yükseltilmektedir.

Teklifin üçüncü maddesi ile de bütçenin aktarılması, ödemenin esas ve usulleri, harç tahsilatı payları ve resmî evrak ve basılı kâğıtların tip örnek ile bedelleri konusu düzenlenmektedir.

Geçici madde ile de yeni yönetmelik hazırlanana kadar eski yönetmeliğin bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hükme bağlanmaktadır.

Dördüncü madde ile yürürlükten kaldırılan hükümler,

Beş ve altıncı maddeler yürürlük ve yürütme maddeleri olarak düzenlenmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29.8.1977 tarihli ve 2108 Numaralı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve aynı Yasaya bir ek madde eklenmesine dair Kanun teklifimiz ve gerekçesi saygırlarımızla sunulmuştur.

Gereğinin ifasını arz ederiz.

1 . 2 . 1984

Vecihi Akın
Konya
Turgut Kunter
Rize
Mahmut Altunakar
Diyarbakır

Abdurrahman N. Kara'a
Kütahya
Mehmet Arif Atalay
Adıyaman
Rıfat Bayazıt
Kahramanmaraş
Sabahattin Eryurt
Erzurum

Prof. Dr. Mükerrerem Hiç
Yozgat
Osman Bahadır
Trabzon
Mehmet Kocabaş
İçel

GEREKÇE

Muhtar temsil ödenekleri 1977 yılında 29.8.1977 tarih 2108 sayılı Yasayla tespit edilmiştir. Aradan geçen 8 yıl içinde çok değişen hayat şartlarına ve o tarihten bu yana maaş ve ücretlere birkaç defa zam yapılmış olmasına rağmen, muhtarlar her nedense bu ayarlamaların dışında kalmışlardır.

Köylerde ve mahallelerde cemiyetimize birçok önemli görevler ifa eden muhtarlarımızın tenceresine bir küçük katkıda bulunarak yılların eksikliğini bir ölçüde telafi etmek amacıyla bu teklif hazırlanmıştır.

KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ ABDURRAHMAN N. KARA'A VE 9 ARKADAŞININ TEKLİFİ

29.8.1977 Tarihli ve 2108 Numaralı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 ve 2 nci Maddelerinin Değiştirilmesine ve Aynı Kanuna Bir Ek Madde İlavesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 Numaralı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. — Köy muhtarlarına 18.3.1924 tarihli ve 442 Sayılı Köy Kanununun 19 uncu maddesine göre köy derneğince muhtarlık temsil ödeneği olarak takdir edilecek ücret; ayda (300) göstergenin her yıl bütçe kanunuyla tespit edilecek kat sayının çarpımı ile bulunacak miktardan az olamaz. Asgari ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine konularak köy bütçelerine aktarılacak paralardan ve bu yasanın ek maddesindeki fondan sağlanır.

MADDE 2. — Aynı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 2. — Şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, karşılığı İçişleri Bakanlığı bütçesinden ve bu yasanın ek maddesindeki fondan il özel idareleri bütçelerine aktarılacak ödenekten sağlanmak suretiyle ayda (300) göstergenin her yıl bütçe kanununda tespit edilecek katsayının çarpımı ile bulunacak miktar üzerinden muhtarlık ödeneği verilir.

Şehir ve kasaba mahalle muhtarları 15.4.1944 tarihli ve 4541 Sayılı kanuna göre harç pulu karşılığında tahsil edecekleri harçları mal sandıklarına yatırır. Ve bunun % 25'i kendilerine prim olarak ödenir.

MADDE 3. — Aynı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE — Bu yasada gösterilen temsil ödeneği ile muhtarlık ödeneğinin karşılığı, yurt dışından ithal edilen otomobil, dayanıklı tüketim malları, alkollü içkiler ve sigara ile yine muz gibi lüks sayılan gıda maddeleri üzerine konulacak azami % 5'i geçmeyen oranda alınacak fondan temin edilir.

Lüks kategorisine giren ithal mallarının listesini yapmak ve mal grupları % oranını tespit etmek Bakanlar Kurulu yetkisindedir.

MADDE 4. — Bu Yasa 1.3.1984 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Yasayı Bakanlar Kurulu yürütür.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 2/13
Karar No. : 26

28 . 6 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kütahya Milletvekili Abdurrahman Necati Kara'a ve Dokuz Arkadaşının, 29.8.1977 Tarihli ve 2108 Numaralı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 ve 2 nci Maddelerinin Değiştirilmesine ve Aynı Kanuna Bir Ek Madde İlavesine Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilgili Bakanlık Temsilcileri ve Teklif sahibinin de katılması ile Komisyonumuzun 27.6.1984 Tarihli ve 19 uncu birleşiminde, incelenip görüşüldü.

Anayasanın 163 üncü maddesinde «carî ve ileriki yıl bütçelerine malî yük getirecek nitelikteki Kanun tasarısı ve tekliflerinde, belirtilen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur» hükmü yer almaktadır. Bu teklif ile 1984 yılı bütçesine ek malî yükümlülük getirilmektedir. Oysa 1984 yılı bütçesinde bu külfetin karşılığı olmadığı için teklif Anayasanın anılan hükmüne aykırı düşmektedir. Ayrıca bu konu üzerinde İçişleri Bakanlığınca daha detaylı bir tasarının hazırlanmakta olduğu verilen bilgilerden anlaşılmıştır. Bu itibarla Komisyonumuz sözkonusu teklifi olumlu bulmamış ve maddelerine geçilmeden reddedilmesine oy çokluğu ile karar vermiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan <i>Necat Tunçsiper</i> Balıkesir	Başkanvekili <i>Nihat Akpak</i> Sakarya	Sözcü <i>Atilla Sın</i> Muş
Kâtip <i>İsmail Üğdül</i> Edirne	Üye <i>Kadri Altay</i> Antalya (Muhallifim)	Üye <i>Muzaffer Arıcı</i> Denizli
Üye <i>Fazıl Osman Yöney</i> İstanbul	Üye <i>Hüseyin Aydemir</i> İzmir (Muhallifim)	Üye <i>Suha Tanık</i> İzmir
Üye <i>Ali Aşkın Toktaş</i> İzmir	Üye <i>Ziya Ercan</i> Konya	Üye <i>Salim Erel</i> Konya (Oylamaya katılmadı)
Üye <i>Mehmet Umur Akarca</i> Muğla	Üye <i>Osman Doğan</i> Şanlıurfa	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı «Muhtar Ödenekleri ve Sosyal Güvenlik Yasası»nın iki maddesinde değişiklik yapılmasına dair olan kanun teklifimiz gerekçeleri ile birlikte ekte takdim olunmuştur.

Gereğine müsaadelerinizi saygularımızla arz ve rica ederiz.

12.2.1986

Namık K. Şentürk
İstanbul

Abdurrahman Kara'a
Kütahya

Ahmet Süter
İzmir

Süleyman Çelebi
Mardin

Ahmet Sarp
Diyarbakır

Ayhan Sakallıoğlu
Sakarya

Turgut Yaşar Gülez
Bolu

Yılmaz Altuğ
Sivas

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere Köy ve Mahalle Muhtarları 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Kanun gereğince halen ayda (100) göstergenin her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilen katsayının çarpımı ile bulunacak miktar kadar aylık ödenek almaktadırlar.

Yani muhtarlar, yukarıda bahsedilen kanun hükmüne göre, 1986 yılında 56 X 100 = 5 600 TL. gibi fevkalade cüzi denilebilecek bir aylık alacaklardır. Oysaki bu kamu görevlileri köy ve mahallede Devlet ve Mahallî hizmetlerin birinci ve ilk kademesidir. Bir bakıma yönetimde Devlet adına birinci derecede sorumluluk yüklenen kişilerdir.

Gerek kendilerine vücut veren 442 ve 4541 sayılı, gerekse diğer kanunlarla verilmiş olan sayısız görevlerin, ifasında yükledikleri sorumluluk ve haiz oldukları yetkiler bakımından Devlet memuru telakki edilen köy ve mahalle muhtarlarının aylık ödeneklerinin, gördükleri ağır ve önemli hizmet ve sarfettikleri emekle mütenasip bir seviyeye çıkartılması, adil Devlet olmanın bir icabı olduğu kadar, Anayasamızın ücrette adalet sağlanmasına dair olan 55 inci maddesinin de gereğidir.

Binaenaleyh köy ve mahalle muhtarları aylık ödeneklerinin hiç olmazsa en azından, bir taban ücreti niteliğinde kabul edilen asgarî ücret esasına bağlanmasını teminen iş bu kanun teklifimiz hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı «Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası»nın 2 nci maddesini değiştiren kanun teklifimizin 1 inci maddesi ile, köy muhtarlarına köy derneğince takdir edilecek temsil ödeneğinin asgarî ücretin aylık miktarından aşağı olamayacağı hükmü getirilmiştir.

2 nci maddesi ile de, keza şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına ayda ödenen muhtarlık ödeneği miktarının asgarî ücretin aylık tutarına yükseltilmesi sağlanmıştır.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ NAMIK KEMAL ŞENTÜRK VE 8 ARKADAŞININ TEKLİFİ

29.8.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı «Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası»nın İki Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Yasanın 1'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. — Köy muhtarlarına 18.3.1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 19 uncu maddesine göre köy derneğince muhtarlık temsil ödeneği olarak takdir edilecek aylık ücret; asgarî ücretin aylık miktarından az olamaz.

Bu asgarî ödeneğin karşılığı, her yıl İçişleri Bakanlığı Bütçesine konularak köy bütçelerine aktarılacak paralardan sağlanır.

MADDE 2. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Yasanın 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 2. — Şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, karşılığı İçişleri Bakanlığı Bütçesinden il özel idareleri bütçelerine aktarılacak ödenekten sağlanmak üzere, asgarî ücretin aylık tutarı miktarınca muhtarlık ödeneği verilir.

Şehir ve kasaba mahalle muhtarları 15.4.1944 tarih ve 4541 sayılı Kanuna göre ve harç pulu karşılığında tahsil edecekleri harçları mal sandıklarına yatırırlar ve bununı % 25'i kendilerine prim olarak ödenir.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

T.B.M.M.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti

Grup Başkanlığı

Tarih : 25.2.1986

Sayı : 152

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının İki Maddesinde Değişiklik Öngören Kanun Teklifimiz gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini rica ederiz.

Saygılarımızla.

Ömer Kuşan
Kars

M. Turan Bayezit
Kahramanmaraş

İdris Gürpınar
Muğla

İsa Vardal
Zonguldak

Ali Rıdvan Yıldırım
Tunceli

GENEL GEREKÇE

Şehir ve kasabaların mahalleleri ile köylerin yönetiminde birinci derecede Devlet adına sorumluluk yüklenen kişileri köy ve mahalle muhtarlarıdır. 442 sayılı Yasanın 10 uncu maddesi ise muhtarları Devlet memuru olarak kabul etmiştir. Böylece yetki ve sorumluluk bakımından muhtarların diğer Devlet memurlarından farkı yoktur. Sorumluluklar yüklenen ve kendisinden kamu hizmeti beklenen muhtarlara 2108 sayılı (Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası ile verilen ödenek, yasalarla yüklenen sorumluluklar karşısında adalet ve eşitlik ölçüleriyle bağdaşmadığı gibi bugünkü yaşam koşulları dikkate alındığında da yeterli değildir. Ayrıca para değerinde zaman içinde meydana gelen değişimler de yapılan ödemeleri yetersiz kılmıştır.

Bu Kanun teklifi, muhtarların hizmetlerinin yürütülmesindeki sorumlulukları göz önünde tutularak ödeneklerinde az da olsa bir artış sağlayabilmek amacı ile hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Teklifin 1 inci maddesiyle 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesinin birinci fıkrası değiştirilmekte ve köy muhtarlarına verilmekte olan (100) göstergenin, verilen ödenğin zamanla yetersiz olması nedeniyle (300) göstergeye çıkarılmış ve böylece köy muhtarlarının aylık ödeneklerinde artış sağlanmıştır.

Madde 2. — Bu maddeyle de aynı yasanın 2 nci maddesinin birinci fıkrası değiştirilmekte ve şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına verilen (100) gösterge (300) göstergeye çıkarılmıştır.

Madde 3 ve 4. — Yürürlük ve yürütmeye ilişkindir.

KARS MİLLETVEKİLİ ÖMER KUŞHAN VE 4 ARKADAŞININ TEKLİFİ

29.8.1977 Tarih ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının İki Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Köy muhtarlarına 18.3.1924 gün ve 442 sayılı Köy Kanununun 19 uncu maddesine göre köy derneğince muhtarlık temsil ödeneği olarak takdir edilen ücret; ayda (300) göstergenin her yıl bütçe kanunu ile tespit edilecek katsayının çarpımı ile bulunacak miktardan az olamaz.»

MADDE 2. — 29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 2 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, karşılığı İçişleri Bakanlığı Bütçesinden, il özel idareleri bütçelerine aktarılacak ödenekten sağlanmak suretiyle ayda (300) göstergenin her yıl bütçe kanununda tespit edilecek katsayının çarpımı ile bulunacak miktar üzerinden muhtarlık ödeneği verilir.»

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

«Köy ve Mahalle Muhtarlarının Temsil Ödeneklerinin Artırılmasına İlişkin Yasa önerim.»

Gerekçeleriyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla dilerim.

Reşit Ülker

Istanbul

GENEL GEREKÇE

Muhtarların temsil ödenekleri 10 yıl önce 29.8.1977 günlü 2108 sayılı Yasayla saptanmıştı. Buna göre muhtarlar 10 gösterge sayısının her yıl bütçe yasasıyla belli edilen katsayı ile çarpılmasından çıkan sayı kadar aylık temsil ödeneği alacaklardır.

Bugün muhtarlar $100 \times 66 = 6.600$ lira temsil öde neği almaktadırlar. O günden bugüne aylık ve ücretlere zamlar yapıldığı halde gösterge sayısının düşük olması nedeniyle muhtar temsil ödeneğinde yeterli ve etkin bir sonuç vermemiştir. Öte yandan hızlı nüfus artışı, köy ve mahalle isteklerinin ve hizmetlerinin artması, köy ve mahalle muhtarlarının onursal olarak bu işleri yapmasına olanak vermemektedir. Yurttaş her hizmetinin muhtarca görülmesini dirençle istemektedir. Böylece köy ve mahalle muhtarlığı kişisel çalışmaya olanak tanımayan, ağır ve sorumluluğu yüksek bir görev haline gelmiştir. Bu nedenle muhtarlık temsil ödeneğinde köklü bir iyileştirme yapmak zamanı gelmiştir. Bunda gecikme Türkiye'nin hızla kalkınmasına gecikme yaratabilecektir.

Bu nedenle bu yasa önerisi hazırlanmıştır. 100 gösterge sayısı 400'e çıkarılarak kısmi bir iyileşme sağlanmaya gayret edilmiştir. Başbakan Özal'ın yerel yönetimlere bu arada muhtarların sorunlarına yakın ilgisi de bizi bu konuda yüreklendirmiştir.

Gösterge sayısı 100'den 400'e çıkarıldığında, gösterge sayısı 400 x bu yılki katsayı 66 = muhtarlar ayda 26.400 TL. alabileceklerdir.

MADDE GEREKÇESİ

Genel gerekçedekinin aynıdır.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ REŞİT ÜLKER'İN TEKLİFİ

Köy ve Mahalle Muhtarlarının Temsil Ödeneklerinin Artırılmasına İlişkin Yasa Önerisi

MADDE 1. — 29.8.1977 gün ve 2108 sayılı muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 ve 2 nci maddelerindeki 100 gösterge sayıları 400 olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. — Bu yasa yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu yasayı Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29.8.1977 tarihli Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının iki maddesinin değiştirilmesine dair Kanun teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini rica ederiz.

Saygılarımızla.

Davut Abacıgil
Balıkesir

Salih Alcan
Tekirdağ

Sururi Baykal
Ankara

S. Hüsamettin Konuksever
Edirne

Nuri Korkmaz
Adana

Muzaffer Yıldırım
Kayseri

G E R E K Ç E

Anayasamızın 55 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri almak zorunluğundadır.

Bugün köy, şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına verilen ücretin adaletli bir ücret olduğunu söylemeye imkân yoktur.

Anayasamızın 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında da ülkenin ekonomik ve sosyal durumu göz önünde bulundurularak asgarî ücretin tespit edileceği öngörülmektedir.

Asgarî ücret, her ne kadar yapılan işe uygun adil ücretten daha düşük ise de Anayasamızın yukarıdaki maddesinde belirtilen kriterler göz önünde tutularak hesaplandığı takdirde bu ücret adil ücrete doğru bir yaklaşım gösterecektir.

Muhtarlara bugün için verilen ve sembolik bir rakam olan muhtarlık ödeneğinin, bu yasa teklifimizle her yıl İş Kanunu hükümlerine göre sanayi kesimi için tespit edilen asgarî ücret düzeyine çıkarılmasından ibarettir.

Böyle bir düzenleme Anayasa, sosyal hak ve adalet ilkelerinin bir gereğidir.

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ DAVUT ABACIGİL VE 5 ARKADAŞININ TEKLİFİ

29.8.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının İki Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. — Karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı Bütçesinden köy bütçelerine aktarılacak ödenekten sağlanmak suretiyle köy muhtarlarına, asgarî ücretin sanayi kesimi için tespit edilen tutarı kadar aylık ücret muhtarlık ödeneği olarak verilir. Bu ücret hiçbir kesintiye tabi değildir.

Köy muhtarlarına 18.3.1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 19 uncu maddesine göre köy derneğince muhtarlık temsil ödeneği olarak ayrıca bir ücret takdir edilmez.

MADDE 2. — Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının ikinci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı Bütçesinden İl Özel İdareleri bütçelerine aktarılacak ödenekten sağlanmak suretiyle şehir, ve kasaba mahalle muhtarlarına, asgarî ücretin sanayi kesimi için tespit edilen tutarı kadar aylık ücret muhtarlık ödeneği olarak verilir. Bu ücret hiçbir kesintiye tabi değildir.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 2/13, 2/301, 2/307,
2/398, 2/401, 2/445
Karar No. : 66

14.5.1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca muhtelif tarihlerde Komisyonumuza havale edilen, Kültahya Milletvekili Abdurrahman N. Kara'ya ve 9 Arkadaşının; «29.8.1977 Tarihli ve 2108 Numaralı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 ve 2 nci Maddelerinin Değiştirilmesine ve Aynı Kanuna Bir Ek Madde İlavetine Dair Kanun Teklifi», İstanbul Milletvekili Namık Kemal Şentürk ve 8 Arkadaşının : «29.8.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının İki Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi», Kars Milletvekili Ömer Kuşan ve 4 Arkadaşının : «29.8.1977 Tarih ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının İki Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi», İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in : «Köy ve Mahalle Muhtarlarının Temsil Ödeneklerinin Artırılmasına İlişkin Yasa Önerisi», Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil ve 5 Arkadaşının; «29.8.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının İki Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi» ve Yozgat Milletvekili Lutfullah Kayalar ve 59 Arkadaşının; «29.8.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi» Komisyonumuzun 14.5.1987 tarihli 105 inci birleşiminde Hükümet temsilcileri ve teklif sahiplerinin de katılmasıyla incelendi ve görüşüldü.

Teklifin tümü üzerinde görüşmelere geçilmeden önce aynı mahiyetteki 6 teklifin içtüzüğün 36 ncı maddesi uyarınca birleştirilmeleri ve daha kapsamlı olması nedeniyle Yozgat Milletvekili Lutfullah Kayalar ve 59 Arkadaşının hazırladığı teklifin görüşmelere esas alınması kararlaştırılmıştır.

Bilindiği gibi, 442 sayılı Köy Kanununun 36 ncı maddesinde köy muhtarlarının göreceği Devlet İşleri, 37 nci maddesinde de göreceği köy işleri sıralanmıştır. Aynı şekilde 4541 sayılı şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkiline dair Kanunun 3 üncü maddesinde de mahalle muhtarının görevleri belirtilmiştir. Muhtarlara verilen bu görevler incelendiğinde, muhtarların ne kadar yoğun bir iş hacmi içerisinde oldukları açıkça görülecektir. Bu kadar geniş iş hacmi karşısında muhtarlara masrafları için verilen temsil ödeneği çok cüzi kalmakta ve hatta masraflarının büyük bir kısmı kendilerince karşılanır duruma gelmektedir.

29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar ve Sosyal Güvenlik Yasası gereğince muhtarlar, 100 gösterge rakamının yürürlükteki katsayı ile çarpımı sonucunda çıkan miktar üzerinden temsil ödeneği almaktadırlar. Bugün muhtarlar Bağ - Kur primlerini ve son mevzuat değişikliğine göre ödemek durumunda olacakları sağlık primlerini bile aldıkları çok az miktardaki temsil ödeneğiyle karşılamaları mümkün değildir.

Hazırlanan teklifler ile, köy ve mahalle muhtarlarının yaptıkları ağır ve yorucu işler karşısında aylık ödeneklerinin artırılarak mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmıştır.

Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; 10 Eylül 1977 tarihinde yürürlüğe giren 2108 sayılı Kanunla ilk defa muhtarlara verilen ödenek 100 gösterge rakamının memur maaş katsayısıyla çarpımı suretiyle tespit edilecek miktar şeklinde belli bir esasa bağlanmakla birlikte, aradan geçen zaman zarfında bu miktarın yetersiz kaldığı ve hatta bu miktarın çok daha önce değiştirilmesinin gerektiği üzerinde durulmuş, bir görüş olarak da belli gösterge ve memur katsayısı eşası yerine bu ödeneğin asgari ücret esasına bağlanmasında yarar olduğu gibi görüşler ileri sürülmüştür. Yapılan bu görüşmelerde ileri sürülen fikirler ve teklif hakkında hükümetin görüşü dinlendikten sonra teklifin tümü benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi ile değiştirilen,

2108 sayılı Kanunun 1 inci maddesi, köy muhtarlarına verilecek ödenekle ilgili düzenlemeyi, aynı Kanunun 2 nci maddesi ise şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına verilecek ödenek ile ilgili düzenlemeyi getirmektedir. Aslında her iki konunun tek maddede düzenlenmesinin daha yararlı olacağı, hatta mükerrerliği önleyeceği

görüşünden hareketle verilen bir önerge kabul edilerek Köy Muhtarları ve Şehir ve Kasaba Mahalle Muhtarları ödenekleriyle ilgili düzenleme 1 inci maddede toplanmış, bu ödeneği % 100'e kadar artırma yetkisi Bakanlar Kuruluna bırakılmış, ayrıca bu ödeneğin Damga Vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi olmayacağı hüküm altına alınmış ve madde yapılan bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Teklifin Çerçeve 2 nci maddesi ile değiştirilen 2108 sayılı Kanununun 2 nci maddesi 1 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmiş ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Çerçeve 3 üncü madde ile değişik aynı kanununun 6 ncı maddesi ile ilgili düzenlemede yer alan «ve köy» ibaresi 1 inci maddede yapılan düzenlemeye paralel olarak metinden çıkarılmış ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Teklifin Geçici maddesi ve 4 üncü maddesi ile yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 5 ve 6 ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan Cengiz Tuncer Kayseri	Başkanvekili Fahrettin Kurt Trabzon	Sözcü Alaattin Fırat Muş
Kâtip Üye Konya Kadir Demir	A. Akgün Albayrak Adana	Hazım Kutay Ankara
Nabi Sabuncu Aydın	Hakkı Artukaslan Bingöl	A. Şamil Kazokoğlu Bolu
İlhan Aşkın Bursa	M. Memduh Gökçen Bursa	C. Tayyar Sadıklar Çanakkale
Ünal Akkaya Çorum	Metin Yaman Erzincan	Togay Gemalmaz Erzurum
M. Hayri Osmanlıoğlu Gaziantep	Murat Sökmenoğlu Hatay	İ. Fevzi Yaman Isparta
H. Orhan Ergüder İstanbul	Tülay Öney İstanbul	Özdemir Pehlivanoglu İzmir
M. Turan Bayezit Kahramanmaraş	İbrahim Özbıyık Kayseri	Mehmet Budak Kırşehir
İsmet Ergül Kırşehir	Haydar Koyuncu Konya	Saffet Sert Konya
Ayhan Fırat Malatya	Sümer Oral Manisa	Fehmi Memişoğlu Rize
Enver Özcan Tokat	İsa Vardal Zonguldak	

YOZGAT MİLLETVEKİLİ LÜTFULLAH KAYALAR VE 59 ARKADAŞININ TEKLİFİ

29.8.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — Köy muhtarlarına 18.3.1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 19 uncu maddesine göre köy derneğince muhtarlık temsil ödeneği olarak takdir edilecek ücret, 500 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayının çarpımı ile bulunacak miktarı geçmemek üzere tespit edilir.

Bu miktarı Bakanlar Kurulu iki katına kadar arttırmaya yetkilidir.

Ödeneğin karşılığı, her yıl İçişleri Bakanlığı Bütçesine konulur.

MADDE 2. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 2. — Şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına karşılığı İçişleri Bakanlığı Bütçesinden, İl Özel İdareleri bütçelerine aktarılacak ödenekten karşılanmak suretiyle ayda 500 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayının çarpımı ile bulunacak miktarı geçmemek üzere tespit edilir.

Bu miktarı Bakanlar Kurulu iki katına kadar arttırmaya yetkilidir.

MADDE 3. — 29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 6. — Köy ve mahalle muhtarlarına verilecek ödeneğin özel idare ve köy bütçelerine aktarılması, köy ve mahalle muhtarlarına ödenmesinin esas ve usulleri, mahalle muhtarlarının harç tahsilatının ve paylarının ödenme biçimi ile köy ve mahalle ve ihtiyar heyetleri tarafından verilecek resmî evraka ait basılı kâğıtların tip, örnek ve bedellerine ilişkin hususlar Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

29.8.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. — Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 500 gösterge rakamının Bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. Bu miktarı Bakanlar Kurulu yüzde yüze kadar arttırmaya yetkilidir.

Bu ödenek damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi değildir.

Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı Bütçesinden, il özel idarelerine aktarılacak ödenekten karşılanır.

MADDE 2. — 29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 2 nci maddesinin 1 inci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. — 29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 6. — Köy ve mahalle muhtarlarına verilecek ödeneğin özel idare bütçelerine aktarılması, köy ve mahalle muhtarlarına ödenmesinin esas ve usulleri, mahalle muhtarlarının harç tahsilatının ve paylarının ödenme biçimi ile köy ve mahalle ve ihtiyar heyetleri tarafından verilecek resmî evraka ait basılı kâğıtların tip, örnek ve bedellerine ilişkin hususlar Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(Yozgat Milletvekili Lutfullah Kayalar ve
59 Arkadaşının Teklifi)

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun 3 üncü maddesinde düzenlenmesi öngörülen yönetmelik, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde çıkarılır.

Bu düzenleme yapılmaya kadar eski yönetmeliğin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

MADDE 4. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Ek Madde 1 ve Geçici Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5. — Bu Kanun 1.7.1987'den geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE — Teklifin geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Teklifin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Teklifin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

